

THL:n kansallisilla koronarokotussuosituksilla on vankka perusta – lue kooste suositusten taustatekijöistä

16.11.2022

THL suosittelee tällä hetkellä syystalven koronatehosterokotteita 65 vuotta täyttäneille ja lääketieteellisiin riskiryhmiin kuuluville. Heillä on suurin vakavan koronataudin riski.

Suosituksen piiriin eivät kuulu alle 65-vuotiaat terveet aikuiset: heillä vakavan taudin suoja on edelleen hyvä ja vaikean taudin riski pieni.

THL:n koronarokotussuositukset perustuvat lääketieteelliseen ja epidemiologiseen arvioon rokotusten vaikutuksista koko väestön tasolla sekä kansalliseen rokotusstrategiaan.

Olemme koostaneet yhteen suositustemme perusteita. Listaus avaa seuraavia taustatekijöitä:

- tautitaakka ja sairaanhoidon kuormitus
- rokottamisesta yksilölle ja yhteiskunnalle koituvat hyödyt ja haitat
- rokotteiden turvallisuus ja mahdolliset haitat
- tilanne muissa maissa.

[THL:n suositus ja perustelut syystalven ja neljännen koronarokoteannosten kohderyhmistä](#). PDF 179kB
[Aikuisten koronarokotussuosituks](#)

Tautitaakka ja sairaanhoidon kuormitus

Omikronmuunnosten aiheuttamaa tautia on liikkeellä paljon, ja oireettomat tartunnat ja lievät taudinkuvat ovat tällä hetkellä yleisiä. Kiertävän viruksen ominaisuudet ja väestön immuniteetti vaikuttavat siten, että tällä hetkellä vakavan koronataudin riski on hyvin pieni alle 65-vuotiailla terveillä aikuisilla. Riskiryhmät puolestaan ovat hyvin suojassa vakavalta, sairaalahoitoiselta taudilta ja kuolemanriskiltä ottamalla jo nyt suositellut rokotukset.

Koronan vuoksi sairaalahoitoon joutuneiden mediaani-ikä oli elokuussa noin 76 vuotta. Suurentunut riski joutua sairaalaan on siis iäkkäillä, ei perusterveillä alle 65-vuotiailla. Koronan vuoksi sairaalaan joutuneiden hoitoajat ovat lyhentyneet viime keväästä, ja sairaalahoitoa tarvitsevat ovat pääosin iäkkäitä. Iäkkäillä myös hoitokausien kesto on usein pidempi kuin nuoremmilla.

Tämänhetkinen epidemiatilanne ei vaadi väestötason rokotussuosituksen laajentamista perusterveisiin aikuisiin.

Rokottamisesta yksilölle ja yhteiskunnalle koituvat hyödyt ja haitat

Nykytilanteessa väestötason suositusta tehtäessä punnitaan tarkoin rokottamisesta yksilölle ja väestölle koituvat hyödyt ja haitat. Koska tautitaakka on ikääntyneissä ja riskiryhmissä, on tärkeä priorisoida ja turvata väestötason suosituksen mukaisten rokotusten kattava eteneminen.

Terveillä työikäisillä kolmen rokoteannoksen tuoma erittäin hyvä suoja vakavaa koronatautia vastaan säilyy lähes muuttumattomana ainakin 15 kuukautta. Ei ole myöskään odotettavissa, että vakavan taudin suoja heikkenisi sen jälkeenkään olennaisesti.

Uusien omikronrätälöityjen rokotteiden ei odoteta tuovan merkittävää lisähyötyä jo saavutettuun vakavan taudin suojaan nähden. Myöskään suojaa tartuntoja ja tartuttamista vastaan ei saada lisärokottamisella nostettua merkittävästi, suoja on silloinkin vain kohtalainen ja lyhytkestoinen.

Terveiden alle 65-vuotiaiden lisäannoksilla ei juuri pystytäkään vaikuttamaan myöskään koronakuolemien määrään. Koronakuolemista alle 7 prosenttia on ollut tänä vuonna alle 65-vuotiailla, ja näissä tapauksissa taustalla on lähes aina puutteellinen rokotussuoja ja/tai vakavia pitkäaikaissairauksia.

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi on pohdittava, mitä muita seurannaisvaikutuksia rokottamisella on. Esimerkiksi mitä kriittistä terveydenhoitoa jää mahdollisesti antamatta, jos terveydenhuollon resursseja käytetään rokottamiseen?

Rokotteiden turvallisuus ja mahdolliset haitat

Kun ylimääräisiä rokoteannoksia suositellaan väestötasolla terveille ihmisille, joiden vakavan taudin riski on hyvin pieni, on tarkoin punnittava rokottamisella kohderyhmälle saavutettavat hyödyt suhteessa mahdollisiin haittoihin.

Koronarokotteet on todettu turvallisiksi tutkimuksissa ja seurannassa. Rokotteet kuitenkin aiheuttavat usein ohimeneviä paikallisoireita ja yleisoireita, kuten kuumetta, lihassärkyä ja sairautentunnetta, sekä harvinaisena haittavaikutuksena vakavia allergisia reaktioita. Rokotteet voivat aiheuttaa myös muita harvinaisia haittoja.

Tutkimuksissa on myös havaittu viitteitä siitä, että liian tiheästi annetut tai toistettut rokotukset voivat olla jopa haitallisia vasta-ainevasteen ja suojan muodostumisen kannalta.

Tilanne muissa maissa

Maittain vaihtelevat koronarokotussuositukset johtuvat siitä, että eri maissa edellytetään eri tavalla näyttöä suosituksen antamiselle. Lisäksi asiaan vaikuttaa se, mikä taho suosituksen antaa ja mitä suosituksella tavoitellaan. On kiinnitettävä huomiota myös siihen, suositellaanko vai tarjotaanko rokotuksia jollekin ryhmälle.

Euroopan maista

- Ruotsissa kansanterveyslaitos Folkhälsomyndigheten ei suosittele 18–64-vuotiaille terveille neljättä annosta, mutta kehottaa läänejä tarjoamaan tälle ikäryhmälle mahdollisuutta rokottautumiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia ei erikseen mainita.
- Tanskassa kansanterveyslaitos Sundhedsstyrelsen ei suosittele neljättä annosta 18–49-vuotiaille terveille. Sen sijaan terveysministeriö tarjoaa tämän ikäisille mahdollisuutta rokottautua maksua vastaan.
- Norjassa terveysministeriö on parhaillaan harkitsemassa terveille työikäisille mahdollisuutta rokottautua neljännellä annoksella, vaikka kansanterveyslaitos Folkehelseinstituttet ei sitä suosittelekaan.

Julkisuudessa kansainvälisten organisaatioiden suosituksia on usein tulkittu harhaanjohtavalla tavalla.

Sekä Euroopan tartuntatautiviraston (ECDC) että Maailman terveysjärjestön (WHO) suositukset ovat ohjeellisia, eivät jäsenmaita sitovia. Suosituksissa todetaan, että kansalliset viranomaiset tekevät lopulliset päätökset tehosteiden käytöstä eri kohderyhmille niiden riskiprofiilin sekä maan epidemiologisen tilanteen mukaan.

ECDC ei suosittele terveen työikäisen väestön laajoja rokotuksia. Sen mukaan tällä hetkellä ei ole epidemiologista näyttöä, joka tukisi laajoja rokotuksia.

Lisätietoja:

[Aikuisten koronarokotussuositukset \(jpg, 99 kt\)](#)

[THL:n suositus ja perustelut syystalven ja neljännen koronarokoteannosten kohderyhmistä \(pdf, 179 kt\)](#) PDF 179kB

Hanna Nohynek

ylilääkäri

THL

etunimi.sukunimi@thl.fi

Tuija Leino

ylilääkäri

THL

etunimi.sukunimi@thl.fi

